СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 108. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, субота, 10-го травня 1947. No. 108. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, May 10, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПОПРАВКИ ДО РОБІТНИЧОГО ЗАКОНУ ПРИЙНЯТІ В СЕНАТІ

Повний сенат, відкинувши заборону юнійних переговорів на загльно-краєві розміри, прийняв дві інші важливі поправки до робітничого закону 48 голосами проти 40. Одна поправка така, що підприємець лише тоді може бути зобовязаний доплачувати до робітничого фонду добродійности, коли цей фонд є адміністрований підприємцями й юнією. Друга поправка забороняє всякі грошеві доплати на домагання юній і звільняє підприємців від збирання юнійних вкладок від робітників при виплаті заробітків. Юнія може дістати таке право лише за письменною згодою підприємця.

Постанова в законопроєкті, прийнята в палаті, виключає загалом доплату до добродійного фонду збоку підприємця, а збирання юнійних вкладок при виплаті названі в палатнім проєкті „несправедливою робітничою практикою". Сенатор Бол з Минесоти, автор законопроєкту, який тепер находиться під дебатою в сенаті, надіявся, що дебата покінчиться ще біжучого тижня і потім швидко законопроєкт буде прийнятий в повнім голосуванні, одначе ці його надії не сповнилися.

ПРЕЗИДЕНТ НЕВІЛЬНИКОМ НАЙЛІПШОГО УРЯДУ

Під час пресової конференції з нагоди 63 річниці народин президента Трумана в четвер він сказав кореспондентам, що Злучені Держави мають найліпший уряд у світі, хоч цей уряд робить президента невільником". Не зважаючи на велитенські перешкоди до миру, президент сказав, що він дальше вірить у постійний мир і в успіх Обєднаних Держав. Президент сказав теж, що його філософія не змінилася від часу, коли він обняв уряд 12 травня 1945 р., а щодо здоровля, то він почувається так, як чувся, коли вперше приїхав до Вашингтону як сенатор з Мизурі в 1935 р.

МАНЕВРИ В ПОВІТРІ: НАПАД НА НЮЙОРК.

З кінцем травня налетять на місто Ню Йорк 120 бомберів марки Бі-29 щоб скинути з кожного по 8 тон бомб. Армійська повітряна команда оповіщує, що це будуть перші спроби показати населенні великого міста, яка небезпека грозить йому при можливім нападі літаків зі сторони моря. Бомбери летітимуть у висоті 2,000-5,000 стіп вгорі, і будуть налітати раз-у-раз хоч би їх пробували проганяти. Бомбери можуть літати в повітрі на просторі 4,000 миль.

ПІДЗЕМНІ ПЕЧЕРИ ДЛЯ ПРИМІЩЕННЯ АТОМОВИХ ЗАВОДІВ.

Армійський інженерський корпус виявив, що вже вироблено пляни для перегляду підземних печер у всіх стейтах, у яких можна б примістити заводи для виробу атомової бомби. Упродовж останніх вісім місяців корпус найшов печери з простором кількох мільйонів квадратових стіп для приміщення таких заводів. Дальші студії буде переводити фірма Папера з Ню Йорку, бо вона має потрібні засоби. На вступні роботи виасигнувано цій фірмі $150,000. Вона виконувала подібну працю для американської армії в Німеччині.

КОМУНІСТИЧНІ ВЕТЕРАНИ В ВАШИНГТОНІ.

До Вашингтону зїхалося 500 ветеранів-комуністів під гаслом, що вони хочуть розбудувати свою партію на велику силу „для оборони Америки перед фашизмом з атомовою бомбою". Крім різних домагань для поправи долі ветеранів, вони ще склали політичну програму і хочуть її предложити конгресові. Коли їх представники хотіли відбути конференцію з сен. Ванденберґом, цей відмовився, кажучи, що хай предложать йому свої погляди на папері, бо вони в минулому кидали на нього призвища під час виборчої кампанії в стейті Мишиген.

МАРГАРЕТ ТРУМАН РОЗПОЧИНАЄ СПІВАЦЬКЕ ТУРНЕ.

Маргарет Труман, дочка президента Ґерія С. Трумана, назначила свій перший концерт як колоратура сопран в Питсбургу на день 20 травня. Опісля вона плянує виступи в Клівленді і в Далас, в Тексасі. Є це перший приклад в історії Злучених Держав, що хтось з родини президента стає артистом. Маргарет Труман мала свій перший співацький виступ на радіопраграмі в половині березня в Дітройті, одначе тоді вона була перестуджена. Її імпресаріо заповідає цим разом ліпший успіх, ніж перший раз. Критики назвали її голос різно: одні, що „приємний", а деякі, що це „великий талант".

НАЙХОЛОДНІШИЙ ТРАВЕНЬ ЗА 50 ЛІТ.

У четвер 8 травня у Ню Йорку був холод 36 ступнів Фаренгайта в год. 6 ранку, а це лише 4 ступні понад точку мерзнення. У північній частині стейту Ню Йорк, падав сніг. Кажуть, що це найхолодніший день травня за останні 50 літ, тобто від 8 травня 1898. У противенстві, 8 травня 1939 р. була в Ню Йорку температура 87.8 ступнів.

Америка готова на власну руку відбудувати економічно переможені держави Осі

Підсекретар стейту Дін Ачесон у своїй промові в Клівленді в четвер 8. травня виявив пляни американського уряду в справі відбудови Німеччини й Японії після невдачі недавної конференції Чотирьох Потуг у Москві у цій справі. Ачесон вияснив уступ з промови секретаря стейту Маршала після його повороту з Москви, в якій він згадав про те, що Сталін хоче довести до вичерпання людей із сил підчас конференції, а щойно опісля приступити до справжніх переговорів. Цей уступ Маршала вияснив Ачесон так: Ми мусимо.. йти вперед з відбудовою згаданих великих осередків промислу в Европі й Азії — Німеччини й Японії — бо від них залежить кінцева відбудова обох континентів... Нам треба поробити негайно всі потрібні кроки навіть без повної згоди Чотирьох Держав, щоб добитися працездатности країв в Европі, включаючи й регабілітацію Німеччини". Оця промова це перший вияв плянів американського уряду, в якім напрямі він хоче повести в практиці „доктрину Трумана". — Промову виголосив Ачесон в заступстві президента на зібранні господарського товариства Делта Кавнсил в Клівленді.

ДОПОМОГА БЛИЗЬКОМУ СХОДОВІ ПЕРЕЙШЛА ПРОБУ В ПАЛАТІ.

Першу бурю перебув в повній палаті репрезентантів законопроєкт про виасигнування допомоги Греції й Туреччині в сумі $400,000, в четвер 8. травня. Конгресменка Гелен Доглес з Каліфорнії поставила внесок, щоб накласти на Злучені Держави обовязок перевести наперед слідство, чи справді Туреччина загрожена комунізмом і щоб до року відповідна комісія склала свій звіт. Конгресмен Джейкоб К. Джавиц з Ню Йорку пропонував, щоб призначити тимчасово якусь суму гроша на підмогу Туреччині, одначе не давати повної допомоги, доки комісія О. Д. не переведе подібне слідство, яке переведено в Греції. При дебаті над такими поправками відчитано погляд американського делегата до О. Д. Ворена Остина про негайну потребу помочі Греції й Туреччині і всі спроби вбити законопроєкт не вдалися, бо 127 голосами проти 37 палата рішила відкинути оці внески.

Закінчено польсько-українську „репатріяцію"

Лондон, 8. травня. — Советська пресова агенція ТАСС сьогодні видала повідомлення про закінчення переселення поляків на захід а українців на схід від лінії Курзона. ТАСС твердить, що переселення переведено і закінчено „в атмосфері взаємного розуміння".

———o———

На звичайній людській мові це означає, що закінчено добивати українське населення на захід від лінії Курзона, отже на Холмщині та Лемківщині. Про неймовірні звірства большевицького переселення та суцільне знищення цих українських областей, як теж про геройну боротьбу УПА та цілого українського населення проти цеї нищівної політики большевиків, кожночасно повідомлялося. В додатку наводимо уривок одного листа з цих теренів: „Ту з південних повітів забрали до Росії 262,874 осіб. Скільки українців вигнано зі західних повітів, ще не проголошено. Щодо наших лемків, яких забрали до Росії, то вони тепер вернулися до Галичини, але тільки з торбами на плечах, хоча виїхали туди, везучи по 5 і 6 фір майна. Тепер пишуть, що на весну вернуться всі назад на Лемківщину, але невідомо, чи їх Москаль пустить..."

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В О.Д. ВИДВИГАЄ СПРАВУ ГРЕЦІЇ.

Лейк Соксес, Н. И., 8. травня. — Совєтський представник в Раді Безпеки О.Д., А. Громико, звернувся сьогодні офіціяльним письмом до генерального секретара О.Д., Тригва Лі, домагаючись формально поновного відкриття дебат „в грецькій справі". Безпосередньо перед одержанням цего письма була заповіджена сесія Бади Безпеки О.Д. на найблищий понеділок. В своєму зверненні Громико мотивує своє домагання суперечностями в грецькій справі та рішенням Балканської Провірочної Комісії залишити на Балканах своїх постійних спостерігачів, які дальше просліджували б справу заворушень на кордонах Греції. „Суперечність" в грецькій справі, на яку покликується Громико, в останньому тижні збільшилася відмовою Югославії і Альбанії впустити представників Балканської Комісії на свою територію. Тимчасом, предсідник Балканської Провірочної Комісії, яка тепер в Женеві підготовляє своє звідомлення з переведених доходжень, звернувся зі запитом до предсідника Ради Безпеки, чи він не міг би приїхати до Ню Йорку, щоб особисто здати звіт з переведеної праці та її висліду.

ВИСТУП ПРЕДСТАВНИКА ЖИДІВСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМ ЗІБРАННЯМ О.Д.

Лейк Соксес, Н. И., 8. травня. — Представник Жидівської Агенції для Палестини, яка претендує на репрезентанта всіх жидів в цілому світі, сьогодії вперше мав можність виступити офіціяльно перед Комітетом О.Д. до справ політики і безпеки, та висловити жидівський погляд на справу Палестини. Цим представником був д-р Абба Гіллел Сілвер, предсідник американської секції згаданої Агенції. В своїй красномовній півгодинній промові він домагався, щоби міжнародне зобовязання запевнити в Палестині розвиток жидівської національної батьківщини було базою всіх міркувань та доходжень в цій справі.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ПЛАНИ ЗАМИРЕННЯ БАЛКАНУ.

Женева, 8. травня. — Злучені Держави і Велика Британія передали сьогодні іншим членам Балканської Провірочної Комісії О.Д. проєкт формальних рекомендацій для відновлення і забезпечення мира та гармонії на неспокійних кордонах Греції. Злучені Держави пропонують, між іншим, щоби Салоніку зробити вільним портом для Греції, Югославії і Болгарії, а дальше, щоби грецький уряд запросив міжнародню комісію для нагляду над точним виконанням постанов амнестії для партизанів, які добровільно зложать зброю, як теж домагаються встановлення малої, але постійної кордонної комісії, яка зменшила б та полагоджувала б прикордонні інциденти. Крім того, Злучені Держави пропонують чотирьом Балканським країнам впорядкувати свої справи шляхом білятеральних договорів, подібних до грецько-болгарського договору з 1931-чо року та відомої Пан-Американської Конвенції з 1928го року, яка передбачує невтральність та замкнення кордонів договірних сторін на випадок громадянської війни в одній з них.

О.О.Д. ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ СВОЇ РАДІОПЕРЕДАЧІ.

Лейк Соксес, Н. И., 8. травня. — Сьогодні повідомлено, що О.О.Д. вважає свої радіопередачі для Европи і Південної Америки за такі важливі, що буде намагатися їх вдержати й тоді, якби на підставі рішення американського Конгресу не могла вже більше користуватись догідностями та прислугами, що їх мала досі від американського департаменту стейту.

СОВЄТСЬКЕ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. И., 8. травня. — Совєтський представник в О.Д. заявився сьогодні проти американсько-британського плану, піддержаного теж Китаєм, на підставі якого представники пятьох великодержав мали б бути виключені від участи в працях комісії О.Д., що просліджуватиме справу Палестини. Громико заявив, що хоча Совєтський Союз не має жодного безпосереднього інтересу в Палестинській справі, і хоча совєтські жиди не думають емігрувати до цеї країни, проте, він бажає собі взяти участь в працях Комітету, з огляду на „політичні вигляди" в розвитку та полагодженні цеї проблеми. Америка і Британія беруть участь в початкових працях, але рішучо виступають проти того, щоби великодержави брали теж участь в праці провірочного Комітету.

АМЕРИКА ДАЄ, БОЛЬШЕВИКИ ВІДБИРАЮТЬ

БОЛЬШЕВИКИ „ВИЗВОЛЯЮТЬ" РУМУНІЮ ВІД ДОСТАВЛЕНОГО АМЕРИКОЮ ЗБІЖЖЯ.

Вашинґтон, 8. травня. — Американська дипломатична місія в Букарешті повідомила департамент стейту у Вашингтоні, що Румунія, відповідаючи на совєтське домагання, має доставити для вжитку совєтських окупаційних сил 400 ваґонів муки. З американського боку стверджується, що Совєтський Союз міг би мати мереторичне право ставити такі домагання. Натомість, вивіз збіжжя до Совєтського Союзу, про що повідомлено, противорічить постановам румунсько-американського договору, на підставі, якого Америка погодилася доставити Румунії 88,000 тон збіжжя, щоб зменшити безпосередну загрозу голоду в цій країні. Департамент стейту зарядив доходження і якщо потвердяться повідомлення про експорт збіжжя з Румунії до Совєтського Союзу, Америка негайно здержить дальшу посилку допомоги цій країні. Звертається увагу, що Совєтський Союз видвигнув свої домагання на доставу збіжжя з Румунії в хвилині, як ця країна звернулася з розпачливим закликом до світа, що її загрожує голод. Крім згаданої вже згоди американського уряду дати Румнії 88,000 тон збіжжя, Американський Червоний Хрест виасигнував голодуючій Молдавії концентрованих харчів вартости 3,500,000 долярів.

БОЛЬШЕВИКИ НЕВДОВОЛЕНІ ТЕЖ СТАСЕНОМ.

Лондон, 8. травня (АП). — Московське радіо повідомило нині, що в опублікованому в американській пресі тексті розмови республиканського кандидата на президента Геролда Стасена зі Сталіном допущено „цілого ряду довільних змін і неточностей". Совєтське радіо цитувало совєтський та американський тексти розмови, виказуючи ці зміни і неточності", що відносяться головно до англійського перекладу поодиноких російських слів. Гаролд Стассен зі свого боку дав велике признання американській пресі за її точне передання його розмови зі Сталіном.

ХТО ВИНАЙШОВ РАДІО?

Лондон, 8. травня. — Совєтське радіо твердить сьогодні, що тільки його повідомлення є правдиві і безсторонні, тоді, як американські та британські радіоповідомлення є „брехливі і тенденційні". В повідомленні дальше сказано: „Як великий російський вчений Александер Попов винайшов радіо, то він мріяв про збагачення людства найбільш досконалою методою повідомлень..." В дальшому сказано, що „совєтські інформації є обєктивні, бо Совєти не мають що скривати..."

Большевики не признають факту, що винахідником радія був італієць Марконі.

АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ РОЗБІЖНОСТІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ.

Женева, 8. травня. — Злучені Держави Америки запропонували сьогодні, щоби до участи в нарадах Економічної Комісії для Европи запросити всі европейські країни, за виїмком Еспанії. Совєтські представники гостро критикували американську пропозицію, домагаючись обмежити учасників нарад до якнайменшого числа.

АТЛІ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД КАТАСТРОФОЮ НОВОЇ ВІЙНИ.

Лондон, 8. травня. — Британський преміє Атлі виступив сьогодні з промовою на святочному зібранні Обєднання представників О. Д., що відбулося з нагоди другої річниці закінчення війни в Европі. Премієр Атлі заявив, що „загроза для світової цивілізації від нової світової війни є більша, ніж була між двома попередніми війнами".

УРЯД ЗАПЕРЕЧУЄ ВИМИРАННЯ БРИТАНЦІВ З ГОЛОДУ.

Лондон, 8. травня. — Речник британського уряду сьогодні рішучо заперечив останні повідомлення, мовляв "британці вимирають повільно з голоду" і тим подібні вістки, що в останніх днях появилися на сторінках британської і закордонної преси.

НОВИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ.

Париж. 8. травня. Після „вичищення" пятьох комуністичних міністрів з Французького уряду, премієр Рамадіє назначив сьогодні на їх місце трьох соціялістів і, правдоподібно, назначить ще двох популярних республиканців. Партійний склад нового французького уряду є: 12 соціялістів, 6 популярних республиканців, 5 радикалів та 2 незалежних.

ЗАКІНЧЕНО СТРАЙК В ЕСПАНІЇ.

Більбао, Еспанія, 8. травня. — Еспанському урядові пощастило зломити найбільший досі в цій країні, після громадянської війни, страйк робітників, що був повстав у звязку з покаранням тих, які брали участь в першо-травневих демонстраціях. Сьогодні робітники почали вертатися до праці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

У ДЕНЬ МАТЕРІ

Нині в нашому серці, в нашій душі й перед нашими очима — образ матері. Сентимент цей такий природний, що природнішого й бути не може. Такий щирий, що щирішого не знайдеш. У таких почуваннях заквітчуємо себе квітками — білими й червоними гвоздиками — в память живих матерей і тих, що від нас відійшли. Теж веселимо матері концертами чи вечерками зі співами та деклямаціями, чи добрим і тихим словом у родинному кружку. Як не маємо можливости бути в цей день з нашими мамами, то шлемо їм привітну телеграму, лист чи подарок. Правда, є і такі мами, що почувають себе у День Матері самітними, але й вони повинні відчути, що в цей день культурний світ думає про Маму взагалі, в цьому теж і за цю самітну, опущену. Є нині й такі мами, що їх серце в цей день материнської радости стискається з болю, бо їх найдорожчих немає біля них через якесь нещастя, чи тому, що їх забрала їм передвчасно війна. Та з одними співчувають бодай найближчі знакомі чи приятелі, а з другими уся нація. Якби не було, всі ми стараємось, щоб у цьому дні світило сонце в душі й серці кожної Матері як не цілий час, то щоб вийшло хоч на часочок зпоза хмар і засвітило та загріло.

Так є нині з нами всіми і дай Боже, щоб так далі було, бо в цьому виявляється якнайкраще наша культура. Та коли Мати може зібрати біля себе аж таку велику дозу сентименту, то видно, що в неї нагромаджена велика сила. Так і є; Мати посідає чи не найбільшу силу в світі.

Тому саме хочеться нам у цей День Матері натякнути на післаництво, яке спадає на кожну матір у часі, коли треба ратувати світ від здичіння, а християнську цивілізацію з її освяченим родинним життям від загляди. Тоталітарні режими зі своєю аморальністю і терором дуже підкосили родинні звязки в Европі. Знов в Америці, країні спокою, добробуту й християнської цивілізації, захитаний родинний звязок з інших причин. Розводи стали тут уже такою язвою, про яку пишеться постійно як велику небезпеку. Подібне є і з молодечим злочинством. Що є різні причини тих лих, це ясне, та думаємо, що буде на місці, коли згадаємо, що таки самі жінки написали в книжках, що причиною тих лих в Америці є у першу чергу — жінка. Бо ж матір не уявляємо собі тільки старушкою, але й молодою та вродливою жінкою, що рветься до життя...

У День Матері, коли співаємо гимни в честь краси й доброти материнського серця, таки добре було б і матерям, особливо тим молоденьким, памятати, що в їх запрацьованих чи пухких руках та міць, що зберігає і при купі держить родину, навіть в найтяжчих хвилинах і в найтяжчих обставинах. Теж і молоденька мати виховує і дім освячує — прикладом свого власного життя. Тому теж і яка вона, така й родина, така суспільність, така нація.

В поклоні Українській Матері

(З приводу Свята Матері)

В мові людських понять є одне слово, що на всіх мовах, здається, звучить однаково, яке в кожного викликує найшляхетніші і найніжніші почування та яке справді хочеться вимовляти тільки з відкритою з пошани головою. Це слово: **Мама.** В цьому слові шукаємо порятунку в найгрізніших хвилинах нашого життя, в ньому находимо полекшу серед найбільшого болю, воно дає нам надію та привертає віру в найбільший недолі. „В руках у Мами вмерти хочу; як сльози Мами рану змочать, подужаю ще може" — молився козак, „вертаючи із бою, у грудях з раною тяжкою". Лицар на пустині, на бажання своєї жорстокої коханки, пообіцяв принести їй серце своєї матері. Подорозі впав зконя і вирване з живих грудей серце матері покотилося в пісок та стривожено питає: „Сину мій, а чи не зробив Ти собі чого злого?" — говорить легенда. „Нічого кращого не має у тому раю на землі, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим" — пише Поет. „Благословенна Ти між жінками і благословенний плід Твоєї утроби" — сказано в молитві. Словом Мама починається і кінчається людська мова, в ньому містяться найшляхетніші людські почування. Мама, що дала нам життя, що вигодувала нас своїми грудьми, що зготовила нам найкращі хвилини нашого життя. Якщо є на світі людина, яка заслуговує на найбільшу любов і пошану, то це Мати. Якщо є на землі свято, яке заслуговує, щоб відзначити найтеплішою згадкою, то це Свято Матери.

В загальних міркуваннях про Матір з нагоди дня її Свята, наші думки і почування звертаються не тільки до наших власних Матерей, але Української Матері взагалі. Матері-страдальниці, Матері - героїні! Бо важкі материнські обовязки і завдання в усяких обставинах, але вони безпорівнання важчі в українській дійсності. Приводити на світ дитину, щоб опісля бачити, як вона карається в неволі, як над нею ворог знущається, не мати певности, що цю дитину можна буде вигодувати і виховати і завжди дрижати, що її можуть забрати ще маленькою і виховати на яничара та зрадника власного народу і власних батьків, це завдання, що переходить сили звичайної матері. Тільки справжня мати-героїня може перебрати на себе материнські обовязки в совєтській дійсності. Всі ці безмірні страждання, всі ці нелюдські тортури, що їх переживають многострадальні українські матері в московсько - совєтській неволі, є терновим вінцем на чолі українського народу на його теперішній історичній Голгофті.

Проте, ці героїчні Матері, як наймужніші лицарі стоять на фронті своїх обовязків і завдань: продовжити життя нації, дати їй найкращих синів, найтвердші характери, що не тільки продовжили б життя нації, але й стерли з її чола пятно неволі та вивели на вершини творчости і слави. Недавно совєтська статистика подавала виказ багатодітних матерей в цілій совєтській імперії. Українські матері між ними становлять майже 50 відсотків, хоча кількість українців у відношенні до населення цілого Совєтського Союзу становить проблизно 20 відсотків. Американський кореспондент Джан Фишер, в описі своїх вражень з недавної поїздки в Україну, звернув окрему увагу на велике піклування, яким українські Матері оточують своїх дітей. Матері героїні!

А скільки є в Україні таких матерей, що не пережили б, часто по кілька разів, найбільші трагедії, бо трагедії своїх дітей? Скільки є таких, що могли довго мати своїх дітей при собі, від яких не вирвано б їх синів та не вбито, або запроторено в тюрму, чи на заслання? Навряд, чи подибали б таку матір. Матері страдниці!

І сьогодні, в день Твого Свята, всі українські голови в безмірній пошані і любові схиляються в доземному поклоні перед Тобою Українська Мати! Мати - Героїня, Мати - Страдниця!

Уляна Кравченко.

НА „СВЯТО МАТЕРІ"

Дитинка і Мати. Картина звичайна,
А всеж наче промінем сонця осяйна.

Блакитом мальована — сонцем залита
І стяжками-чаром веселок сповита...

Загорнена в вічність... в безмежні простори
І краща ніж земних мистців архитвори...

Усе тут — що має найкраще вселенна.
Її малювала рука божественна...

Картину цю Божі малювали руки...
Вчаровані серця найчистіші звуки...

Пісень чисті звуки — і біль і сліз море,
Посвята — і розкіш, і щастя, і горе...

Дитинка і Мати — мрій срібних мережка,
З землі аж до неба — між зірками стежка...

Про велич і святість сни-казка чудова...
Надія і туга... пісня колискова...

Дитинка і Мати. Картина звичайна —
Життя все нового незглибима тайна...

Микола Чубатий.

Секретар стейту Джордж К. Маршал

Є таке переконання, що військовики не є добрими дипломатами. Військовик виконує своє діло без зайвої балаканини, а дипломат мусить, як думають загально, свої політичні пляни старанно укривати в морі многих, гарних слів. Військовик, кажуть, не потрапить відгадувати у к р и т и х думок дипломата - п р о т и в н и к а, бо він призвичаєний до прямого ділання проти ворога, що стоїть перед ним.

Такі переконання про дипломатичну працю та про військовиків тепер перестарілі. Зі словом „дипломатія" досі звязувано зручність підійти противника тактикою хитрої чемности та зручним закриванням своїх плянів. Слова рідко коли покривалися з ділами. Нині та стара дипломатія вже не існує і дипломати говорять до себе формою простою, нерідко навіть образливою.

Помилковим теж є дотеперішній погляд, що військовики не є пристосіблені до дипломатичної служби. Донедавна думано, що військовик, кромі своєї військової тактики та стратегії, нічо більше не знає та знати не потребує. Алеж і спосіб вóйовання та завдання військовика нині цілком змінені. Військовик, кромі свого професійного військового знання, ще мусить добре орієнтуватися в нових винаходах, бо новочасна війна запрягла на свої услуги всі стислі науки — фізику, хемію, біологію, математику та інші. Провідний військовик нині мусить орієнтуватися в економії, соціяльних та політичних відносинах краю, в якім він має оперувати. Без такого знання його праця була б дуже утруднена, а то й неможлива.

Берім для прикладу генерала МекАртура в Японії. Він не тільки був стратегом в операціях проти японського противника, але виявляється, що знає теж економічне, соціяльне та духове життя Японії. Це йому потрібне, щоби зручно перевести намічений плян переміни цілого духового світогляду Японії. Все це переводить генерал МекАртур досі без більших зударів по національними сентиментами японської нації. Кожен розуміє, що перевести такі реформи потреба мати не-аби-яке знання цілого життя Японії.

Таке саме треба сказати про образування генерала Джорджа Катлет Маршала, бувшого шефа генерального американського штабу в часі війни, а тепер секретаря стейту, отже керманича американської закордонної політики. Він людина глибоко освічена не тільки військово, але взагалі. Це людина з великим життєвим досвідом та зі знанням народів мало не цілого світа. Військова служба кидала його від Филипин та Китаю до Бразилії. Знає він теж Францію з боїв вчасі першої світової війни, яких був участником.

Праця шефа генерального штабу в часі минулої війни дала йому змогу пізнати усі сили, що нині діють у світі, з якими одні сприяють, другі перешкоджають з а м и р е н н ю світу. В додатку, це людина сильної волі.

Тільки таке всесторонне та основне образування генерала Маршала уможливляло йому в часі війни як слід сповняти обовязки шефа генерального штабу Америки. Його завданням було плянувати цілу війну проти Гітлера в союзі з такими партнерами як російські комуністи. Зброєю одних та других були (тай тепер є) не тільки гармати, танки та літаки, але також пропаганда нового світового порядку. При веденні війни проти націстів це все треба було брати під увагу. Отже треба було вести війну в союзі з комуністами, що на ділі були такими самими ворогами американської демократії як і націсти.

Ведення війни в таких обставинах було великим мистецтвом не тільки військового характеру, але також політичного. Зі своїх обовязків шефа генерального штабу, Маршал вивязався знаменито, а нові повоєнні обставини — мира без світового замирення — його н а й к р а щ е кваліфікували на керманича закордонної політики Америки.

Повоєнне замирення світа треба Америці переводити з бувшими союзниками, що на ділі є заклятими ворогами цілого духового світогляду та соціяльно - економічного ладу Америки. З а м и р е н н я світу має перевести Америка, природний провідник демократичного світу та християнської цивілізації, з Москвою, провідником табору держав тоталітарних та протихристиянських. Америка природний провідник тих громадянств, що бажалиб стосувати в міжнародній політиці [illegible] має переводити замирення світа з Москвою, для якої аргумент доброї волі та компромісового полагоджування справ на ділі не існує, а тільки аргумент брутальної сили.

Хто із американців в такій світовій ситуації надавався б краще до того завдання від Маршала? Проти явних та потаємних товариств тоталітарної та протихристиянської Москви тільки особа з великою освітою і твердою волею, релігійна і щиро демократична може повести закордонну політику Злучених Держав у такий спосіб, щоб довести світ до правдивого замирення, і то в часі, коли по плянам Совєтів мав би світ скоро спалахнути огнем комуністичної революції та створити для Москви пригожі обставини до заведення дикого російського імперіялізму над цілим світом.

Висилаючи Маршала до Москви на переговори, президент Труман сказав, що „це є найбільший жиючий американець". Дотеперішна праця Дж. Маршала показала, що Америка дійсно дістала такого секретара стейту, що мабуть нині одинокий говорить зі Сталіном такою мовою, якою треба говорити з большевиками. В руках Дж. Маршала спочиває нині велике завдання ратувати світ волі людини та нашу двотисячлітню християнську цивілізацію проти московсько-азійського варварства, що насуває на Европу та Америку зі столиці світового большевизму.

„ПРАВДИВА ПОВІСТЬ".

(НКС) „Радянська Україна" ч. 200/46 містить рецензію якогось Л. Санова на нову повість одного з молодших українських прозаїків Василя Козаченка. В Козаченко дебютував перед війною збіркою оповідань з колхозної дійсности „Золота грамота" й повістю про „будні армійського життя", „Перший взвод". В новій повісті В. Козаченка — якій саме призначена рецензія — „[illegible]" показано шлях „колхозного хлопця" Юрка від наївної дитинної романтики до „самовідданого служення" СССР.

Твір В. Козаченка називає рецензент цікавою і правдивою повістю. Така оцінка нам стає самозрозуміла, бо рецензент, пише, що „ця повість з великою теплотою і любовю розповідає про ту самовіддану допомогу і підтримку, яку подали Україні російські люди у гіркі і тяжкі дні німецької окупації. Голос Москви, її схвильований заклик і впевненість у перемозі до самого серця українського народу... за рідну українську землю віддавали своє життя кращі сини російського народу".

З КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ.

В Берхтесгадені (Баварія) відбулося відкриття виставки праць учнів О б р а з о творчої Студії. Відділи: малярство, різьба і ґрафіка. Виставка являється наочни свідоцтвом поступу студії в цілому, а зокрема учнів: Коваля, Тимочка і Руска.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

28)

— Подобалося, чи ні! Мама подумає — я справді така красуня, якийсь ангел з неба!... І я не така вже невинненька, як ти собі уявляєш! — сповідалася. — Ти не знаєш мене... Я вже й курити пробувала! Тато забув якось відкриту пачку сигарет коло каси. Я тихцем потягла одну, тато все одно не пізнав. Другого вечора у себе в кімнаті викурила всю до чиста...

— Ой, яка ж ти велика грішниця! Я й не знав! — він говорив ніби вражений її діточим признанням. — Потягла сигарету, та ще в рідного тата, й викурила всю... Уже два гріхи разом...

— Справді? — вона трохи занепокоєно подивилася на нього.

— Ґ не боліла тебе головка? — питав він надзвичайно поважно.

— Заснула наче забита. Другого дня ходила мов зачаджена. Мама лікаря хотіла кликати, але я якось викрутилася.

— Вже третий гріх — обдурювання мами!... Ай-я-яй!... — Ростислав хитав головою. — Не тягнуло ж тебе більше до курення?

— Ні! Тільки то ще не все! — Ірина говорила зовсім вже винувато, голосом сповідниці. — Я й горілку пити пробувала... Цілісіньку чарку випила! Думала вино. Випити вина батьки дозволяли. Я, знаєш, все сама була, ні сестри, ні приятельки... В школі прозвали мене гордячкою, незаченною... Заздростили, що я заможних батьків дитина, краще інших вбиралася... Ну, і все першою в клясі була, чогось легко все мені давалося навчитися, найскладніщі задачі по алгебрі рішала. Найшла було собі приятельку, бідну дівчинку. Свої плаття й черевики її віддала, я швидче росла. Її батьки не одної з нами віри, надто слухають, що їм в церкві говорять. А вони, тато казав, проповідують, що краще приятелювати з чужинцем, чим з іншовірним українцем. Її батьки заборонили зо мною приятелювати, до нас заходити. Тепер маю Оленку — але вона щойно два роки в місті, а то трапилося раніше. Прийду бувало зо школи, вже з 11-го або й 12-го ґрейду, порозкладаю свої діточі ляльки, бавлюся з ними.

Грала на скрипці, на піяно, однак і те нудило. Саму нікуди не пускають, от, часом йшла з мамою чи татом на фільму, як що добру висвітлювали. У зимі нудьга, а батьки зайняті, ні з ким говорити, побавитись. От і розмовляла з ляльками, подавала кожній імена з книжок. Допитую батьків, чому у мене нема приятельок, ні приятелів — а вони пояснюють, — тому, що між ними немає гідних мого приятельства, вони пусті, розбещені. Їх виховує не школа, ні батьки, але вулиця! Я й сама від них всіх сторожила. Вийду зо школи й скоріше додому біжу. Публичну й вищу школу скінчила за вісім літ. Дванацяту клясу скінчила рік тому, ледви минуло шістьнадцять. Намовляли батьків посилати до консерваторії — я не схотіла!... З музики, чи співу жити нема ніякої потреби, за грішми мої батьки не вганяються. Мама каже, що по театрах всякі грошороби калічать душі талановитої молоді. Минулу зиму помагала у склепі. Багато читала, — нашу бібліотеку ти бачив, велика! Найбільше українські, але є німецькі клясики, французькі, англійські, навіть російські. По за північ читала... Рано стала мрійливою. Розмріяна раз не могла ніяк заснути, а вже третя видзвонила. Пішла в низ, надибала щось напотемки у пляшці. Налляла й випила!... Господи! В горлі огнем запекло, слова не могла вимовити, ні дихнути... Засвітила, трохи очунявши — аж то не вино, — скотляндська „виски". Ледви до кімнати своєї зайшла. Пів дня лежала...

— От, нестяменна з тебе грішниця! — хлопець казав розбавлений. — А більше гріхів нема?

— Здається нема більше!

— Може ще десь якийсь хоч маленький грішок завалявся?

— Хіба, що цілувалася у сні з тобою! — признавалась несміло.

— А що зо мною не у сні вже може двіста разів поцілувалася, то не гріх думаєш?

— Раз хлопець і дівчина любляться, одружитися думають, то чомуж гріх мавби бути?... От, тільки на здоровля шкодить...

— Це погано, правда? — Ірина винувато зазирала Ростиславові у вічі. Він мовчки вийняв сигарети, закурив, простягнув сигарету їй.

— Закури, як що хочеш! — припрохував. — Я батькам не скажу!...

— Ти не сердишся? — питала його потиху.

— Серджуся!... Дівчатко ти моє золоте!... — пригорнув її до себе. — За такі твої гріхи тебе інакше, як невинним анголиком гріх було б назвати! Щоб не на вулиці — виціluвав би всю тебе.

— Ой, якаж я рада!... Я трохи налякалася, коли ти так поважно картав мене, думала насправді... То дай мені разок потягнути! — просила.

— Губки не мальовані? — питав жартом. — Бачив самий, що ні...

У нас тих мальовил в хаті нема. Мама каже, що то погані жінки завели моду губи й нігті малювати... Ми з мамою трохи пудру вживаємо... Перфуми — вживаємо всі.

— Перфуми річ добра. І я з мамою вживаємо, — він заспокоїв. Наставив сигарету, вона затягнулася, пустила дим носом...

(Далі буде)

Не виховуймо себелюбів ні нездарів!

Може дехто завважав, як то вже при вихованні немовлятка роблять батько-мати багато промахів. Дитина вередує і без причини кричить, бо хоче, щоб її забавляти, а вже всі припадають коло неї, забавляють, „зірку з неба" здіймають. Так дитина набирає злих норовів і впертости, які пізніше вже тяжко викорінити.

Так не робіть. Якщо дитина здорова, то не треба звертати уваги на її крик, нехай покричить. Так змалку привчайте, що не всі її забаганки сповняться.

Або нераз буває таке, що мала дитина вдариться через власну неувагу, а вже всі домашні шукають виновника болю: бють нерозумну лавку чи стіл, до якого вдарилася дитина, жалують, хухають, завязують „бубу".

А дитину треба вчити й потерпіти, не робити її самохіть плаксивою нездарою.

Багато є дітей боязких, а боязливість то хиба, яку треба поборювати. На це також є спосіб. Показувати, що в темній хаті нема нічого такого, чого можна б боятися. Також треба діти призвичаювати до звірят, до курей і в ріці; треба навчити їх розмовляти сміливо, хоч чемно, з чужими людьми. Не треба в ніякому разі лякати дітей, не оповідати їм ніяких страшних історій.

Нераз завважуємо, що дитина щось відчуває так сильно, що вона нагло почервоніє, або зблідне, часом дрожить, або плаче, а часом навіть і зомліє.

Такі нагальні почування, як рдість, гнів, захоплення, побуджують дитину і розбурхують — інші знов як: сум, тривога, розпука, — обезсилюють.

Коли ці почування є занадто сильні, шкодять здоровлю дитини і тілесному і душевному. Вони потрясають нерви і викликують неправильний обіг крови. Від того потім бувають різні хвороби серця і нервів. Тому треба своїм впливом злагіднювати і гальмувати надто сильні почування у дітей. Розвивати у дитини розум, навчити її все розібрати спокійно розумом, виробити у неї волю і так приспособити її до того, щоб панувала над собою.

Гнів, загонистість повинні батьки самі у себе міркувати. Повинні гальмувати свої власні вибухи злости, чи радости, не давати дітям злого приміру.

Щоб діти могли себе гальмувати і панувати над собою, треба їх змалку призвичаювати, щоб терпеливо зносили прикрості, й біль.

Також треба дитину вчити вірити у свої власні сили. Не вмовляти в дитину, що вона слабосильна і нічого не зможе сама вдіяти. Заправляти дитину до того, щоб вперто поборювала всякі труднощі і до кінця виконувала те, що або ми їй, або вона сама собі поставила за завдання зробити.

Діти мусять також звикнути до того, що в житті треба відмовити собі неодної річи, неодної приємности, щоб іншим зробити приємність, чи когось обдарувати. Змалку треба дітей привчати дарувати що небудь, якусь свою малу дрібничку іншим, і біднішим дітям. Зокрема важко, щоб діти з власних ощадностей, з того, що дістали від вас, або й заробили вже де-не-будь, давали лепту на добродійні і інші цілі. — („Українка").

Учасники великої концертової імпрези в Шикаго

скрипачка-віртуоз Донна Ґресько

Сьогодні велика допомогова імпреза в Шикаго

Ліґа Американців Українського Походження та всі українці міста Шикаго мають сьогодні великий день. Вечері, в годині 8:30 має відбутися великий концерт, в якому крім хорових та інших виступів, візьмуть участь такі артистичні сили, як фільмовий артист Іван Годяк з фірми Метро-Ґолдвин - Мейер з Галивуд, скрипачка - віртуозка Донна Ґресько, якій акомпаніювати-ме на фортепіяні Ольга Дмитрів, та оперові співаки Марія Полиняк - Лисогір, сопран, і Олександер Кульпак, бас. Дохід з цієї імпрези призначений, як відомо, на допомогу українським скитальникам в Европі.

Довідуємося, що проектована радіопередача цего концерту на цілій американській радіосітці „від побережжя до побережжя", на жаль, не відбудеться. Американсько-українське громадянство виконало в цьому напрямку свій обовязок, надсилаючи масово свої телеграми з домаганням такої радіо-передачі. Теж Ліґа Американців Українського Походження в Шикаго і її концерковий Комітет зробили в цьому напрямку все можливе, але заходи не мали успіху з чисто технічних причин: з огляду на короткий час, закороткий, вже не можна було змінити встановленої, зглядно встановлених інших радіопрограм, що їх визначено на той сам час, в якому відбудеться концерт. Проте, цілий перебіг концерту буде утривалений на грамофонових плитах, що їх можна буде використати для влаштування відповідних допомогових імпрез в інших місцевостях, як теж для розголошення з місцевих радіостаній.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Розвязання Клюбу Военних Матерей.

Минула війна, яка обхопила весь американський нарід причцею для военних змагань, дала також притоку до творення різних товариств і клюбів, яких метою було зміцнення цих змагань, піддержка домашнього фронту, а головно моралі на боевім фронті. Одним з таких товариств був у Филаделфії Клюб Военних Матерей.

Зорганізовано його 1942 р. заходом кількох матерей, що післали своїх синів боротись за високі ідеали, а тугу за ними бажали замінити на добру і корисну працю. Думка зорганізовання матерей вояків вийшла від п-ні Ю. Бурак, знаної у Филаделфії з громадської праці. Скликанням перших зборів занялась Окружна Рада, яка й дала позичку на розбудову нового товариства в сумі $50. На загальних зборах вибрано уряд, до якого ввійшли: Ю. Бурак, голова, О. Стасюк, секретарка, Л. Пеленська, скарбничка. Товариство названо Клюб Военних Матерей. Зразу нове товариство стрічалось з різними перешкодами таки збоку свідомих одиниць, одначе завдяки орґанізаційній здібності О. Стасюк, скоро почало зростати в члени. За кілька місяців клюб досягнув 150 членів і став найпопулярнішим та щедро піддержуваним усім громадянством. Усі три урядниці дійсно віддались з посвятою цій праці, плянуючи підприємства, влаштовуючи збірки і т. д., щоб збільшити касу. Ще таки 1942 р. перед Різдвом Клюб В. М. взявся за висилку різдвяних пачок і желань до вояків по таборах і на фронті. Для цеї праці додано урядови комітет, для закупу річей до пакування, а це: М. Бабяк, Р. Кісь. Всі три враз з скарбничкою Л. Пеленською ходили по всяких ґуртівнях, вишукували способи, щоб за зібрані гроші дістати якнайкращий покуп. Нераз приходилось самим двигати тяжкі клунки, але згадані жінки виконували це радо з материнською посвятою і дбайливістю, щоб тільки цим справити приємність нашим синам-воякам. Також всі членки Клюбу В. М. охотно виконували призначену їм працю, складали жертви в грошах і поживі на імпрези, уладжували на дохід Клюбу В. М., ходили з колядою і т. д. Пачки висилано до всіх українських вояків, теж і цих, яких мами небули членами, як і тих, що не мали рідні, або оставили її в краю.

Відгомін цеї праці був дуже гарний: напливали листи з подяками, зворушливі, чутливі, які виявляли радість вояків, що там в дома про них памятають.

Такуж посилку пачок повторено і перед Великоднем, а кожда з них включала писанку. Писанки ці писала також мати-членка М. Василенко. І знов листи, одушевлення, подяки, які додавали охоти до дальшої праці. Така праця велась до закінчення війни в Европі, почім вже не було потреби висилати пачок, бо вояків безнастанно змінювано і пакунки вертались.

З своїх приходів Клюб В. М. давав жертви на Червоний Хрест і ЮСО, які за війни вели подібну працю і зробили багато для улекшення тяжких днів для вояків на фронтах. Усіх пачок вислано понад 1,000, а коли шпиталі почали заповнятись раненими, то военні матері ходили групами по шпиталях і розносили дарунки для ранених. Нераз прийшлось стрінути своїх українських хлопців, які дуже були раді з таких відвідин.

В 1946 р. діяльність Клюбу майже устала, хоч він дальше існував. Тоді вибрано новий уряд в такому складі: М. Бабяк голова, І. Волинська, секретарка, М. Бриндзей, скарбничка. Однак з кінцем війни зникло зацікавлення і доцільність вдержання такої організації, тому вирішено Клюб з кінцем року розвязати.

За увесь час існування, від вересня 1942 р. до марта 1946 р. вплинуло до каси Клюбу В. М. $3,379.21, а видано $2369.83.

Коли ветерани почали вертати домів і організуватись в пости, Клюб В. М. дарував по $100 для посту при Клюбі на Френклин вул. і на 23 і Брави вулиці.

Остало в касі $800, які на останніх зборах рішено розділити по $100 на чотири пости: Найставн, Норт Фила., Савт Фила., при правоборчій громаді. $100 Зл. У. А. Доп. Комітет; $100 Кат. Доп. Комітет, $100 Будова нового сиротинця Сестер ЧСВВ., $50 Дім Старців, $50 „Наше Життя".

Так закінчив Клюб свою діяльність і з початком 1947р. перестав існувати.

Олена Штогрин,
военна мати.

ЩО ПИШУТЬ?

З КОЛИШНЬОГО ПОВІТУ КАМІНКА-СТРУМИЛОВА.

„Вістник Української Греко-Католицької Церкви у Франції" в ч. 4 з 1947 р. подає три листи, писані дівчиною, яка втікла зпід Совєтів на Шлеськ. Листи писані до сестри у Франції.

* * *

1 лист. — Дорога Сестро! Дуже мені сумно, що я не одержую з дому листів, але вони й не скоро прийдуть... Щодо **Полоничної**, то там велика руїна. 50 домів спалилося ще в часі боїв. Наш Іван погорів, хата і хліви погоріли, лишилася лише стодола... Петра Євки забили у Дмитрові, привезли додому і поховали на цвинтарі, а сама Євка цілий рік не сиділа вдома. Марину були арештували, тримали два тижні і випустили, а що збили її — то пропало... Юрка і Петра забили, але таке діється по всій Галичині. Всю молодіж вибили, тільки лишилися ті, що були в Німеччині на роботах, і ті, що при війську. Та не лише молодь, але навіть повбивали старших, що їх підозрівали у зносинах з повстанцями. В Полоничній забито 89 хлопців, а інших вивезено до Росії, де сидять в тюрмах, засуджені по 5 і 10 літ кари. Дорога Сестро! Не можу тобі всього описати, що ми пережили у тих страшних годинах, і що там тепер, на сході, діється. Як я виїжджала на Шлеськ, то всі плакали й завидували мені, що я така щаслива, бо можу виїхати. Вони, бідні, сподіються також в недовзі поїхати, але... на Сибір. Як ми приїхали на Шлезьк, то нас іноді жахалися, бо ми були з біди і страху зчорнілі, як свята земля. Тепер вже поправились, бо є що їсти, а головно, можна спокійно ніч переспати..

2 лист. — Дорога Сестро! Ми вже написали 25 листів додому, не маємо на них жодної відповіді. Нема вістки, що там тепер діється. Приїхав один залізничник з Бродів до N... і казав, що там, на сході, вивозять людей на Сибір. Ти пишеш, що тобі тяжко жити на чужині, а нам таки легше тут, на чужині, як було вдома. Там кожна людина від 18-45 літ мусить ходити до праці, а тут нас ніхто до цього не змушує. Ти просила написати, кого в нашому селі вже нема між живими, отже, як я виїжджала, то вже, були на другому світі: (Наведено цілий ряд імен і прізвищ повбиваних. — **Ред.**). А до того, ще багато пішло в Росію до неволі. Про деяких згадаю тобі...

3 лист. — Дорога Сестро! Напишу тобі ще за наші сусідні села. Щодо **Дмитрова**, то трохи погорів, а молодь у ньому вибили. **Незнанів** не спалено, лише молодіж вибили, за одну тільки ніч пішло невинно 28 осіб. Третю часть **Топорова** спалено, багато людей вивезли на Сибір, а решту вистріляли. **Батятичі** також спалені, бо мали перестрілку зі совєтами.

Нарешті я дістала з дому два листи. Наша родина ще здорова і ще на своїх місцях, але пишуть, що мають великі тягарі...

Новий журнал

Минулого місяця, появився новий журнал під назвою "Opinion", котрий є офіційним виданням Українського Канадійського Ветеранського Товариства. Це продовження давнішого видаваного U.C.V.A. News Letter.

Статті, що появляються в "Opinion" є цікаві не лишень для ветеранів, але також для загалу. Вже друкувались статті про пок. О. Кошиця та про українські колядки. Друкована була вперше коляда разом з нотами на хор, композиція О. Бі.іика, скитальця в Ріміні, Італія. В теперішнім числі є гарна знимка добре відомого Василя Елиняка, яка появилася на першій стороні, як теж опис подій цього піонира до Отави. Досі були в журналі дописі від о. В. Кушніра, д-ра Мандрики, проф. Симпсона та о. Методія. В наступнім числі буде статті про Тараса Шевченка.

Журнал цей потрібний для нашого культурно - освітнього життя.

Ціна $2.00 за 12 чисел. Замовляйте, пишучи на таку адресу:

U. C. V. A.
515B McIntyre Block
Winnipeg, Man., Canada

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО УКРАЇНСЬКИХ РОДИЧІВ.

Коли я була ще дитиною, мої батьки вчили мене говорити українською мовою. Доки я не пішла до школи, я знала тільки англійської мови, що мене навчили чужі діти при забаві. Коли я почала ходити до школи, почала покидати мову й звичаї батьків, бо поза домом я мало мала нагоди почути українську мову. Це тривало може 10-12 літ. Я жила в приязні з так званими „американцями" і майже цілком забула мою українську спадщину.

Останнього літа мої родичі рішили післати мене на українські Вищі Освітні Курси в Канаді. Як звичайно в упертої молоді, так і в мене виринув опір проти того. Аж як родичі переконали мене, що крім 6-7 годин науки в школі я буду мати нагоду побачити велику частину Злучених Держав і Канади, а водночас мати ще вакації на два місяці, я згодилася й поїхала в Канаду.

Мій побут у Канаді був несподіваною приємністю. На курсах було коло 90 курсантів і курсанток у віці 7-40 років. Я мала нагоду стрічатися з канадійцями, жити з ними, й бачити, як живе українська громада в Канаді. Найважніше, що під час того в мене зродилося почуття свідомости, з якого роду я походжу. Цілою душею відчула я красу української мови. пісні, звичаїв і я все те полюбила цілим серцем.

Чи не бажали б Ви, Родичі, щоб Ваші діти полюбили те, що Вам дороге і близьке Вашій душі?

Предмети на курсах такі: українська мова, література, читання нот, участь в хорі, педагогіка (штука навчання) включно з „гуртком" (ведення громадського життя). Ті предмети викладали такі особи, знані з громадянської діяльности, як пані Тетяна Кошиць, д-р Павло Маценко, інж. Володимир Коссар, літерат О. Івах і інші.

Я надзвичайно вдоволена, що мала нагоду брати участь у Вищих Освітніх Курсах у Винипеґу, в Канаді. Моїм бажанням було б, щоб родичі зрозуміли вагу і значення тих курсів. Як довго не маємо такої школи в Злучених Державах, було б вказаним для українського громадянства в Америці користати з Вищих Освітніх Курсів, які вже сім літ існують в Канаді. Адреса така:

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
P. O. Box 3093,
Winnipeg, Manitoba, Canada.

Пишучи тих кілька думок, вірю, що вони найдуть відгомін у серцях тих родичів, які бажають, щоб їх діти не були цілком чужими для народу, з котрого вийшли, та щоби були приготовані брати участь в народнім житті, а з часом набіть перебрати це життя в свої руки.

Софія Демидчук,
бувша курсантка з 1946 р.
Бруклин, Н. Й.

УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ „САМОПОМОЧІ" НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ отсим повідомляє, що **ШИРШІ СХОДИНИ** членів організації відбудуться в **Ню Йорку в неділю, 11-го травня 1947 р. в годині 2-гій пополудні, під адресою „Дім Ветеранів", 33 EAST 7th ST., NEW YORK CITY** (поміж 2. і 3. Евеню).

На порядку нарад важні організаційні справи, тому присутність всіх місцевих і позамісцевих членів обовязкова. Гості мило бачені.

Управа.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОШУКУЮТЬ

ЛІДІЯ ЧУБАТА пошукує **АННИ ТЕКАГЛОК** дівоче прізвище **МАЦЮРА** зі села Пархан коло Кристинополя, Сокальщина, котра виїхала до Ню Йорку в 1938 р., або до ALEXANDRIA, N. Y.

Прошу Тебе, Анночко, напиши до мене:

ЛІДІЯ ЧУБАТА
D.P. CAMP. MITTENWALD, BAVARIA
U.N.R.R.A. TEAM 1064,
YAGERKASERNE ADM. BLOCK 142,
GERMANY, U. S. ZONE.
або зголоситись до:
WOLODYMYR CISYK,
85-31 — 101 ST.
RICHMOND HILL, N. Y.

Пошукую **АННИ ЛАДАНІВСЬКОЇ** з Поморян, повіт Зборів. Хто про неї знає, або вона сама, нехай подасть свою адресу до:
ІВАН КУЛЬМАТИЦЬКИЙ
825 Marmion Ave., Toledo 7, Ohio

Пошукую **ПАВЛА БОРУЦЬКОГО.** Хто би про нього знав, або він сам, хай напише до **СЕСТРИ ЕЛИЗАБЕТИ Ч. СВ. В. В.**
55 SUSSEX ST., JERSEY CITY, N. J.

ДЕРНІВСЬКА КАТЕРИНА, з села Стрептів, повіт Камінка Струмилова, пошукує тітки **ТЕКЛІ ГУСАКОВСЬКОЇ,** уроджена в селі Стрептів, повіт Камінка Струмилова. Писати на адресу:
TILLIE KWASNY
Route 1, Mound, Minn.

ПОШУКУЮ **ЦИЦІЛІЇ, КАТЕРИНИ, ЕМІЛІЇ І МАРІЇ СУХІ** званих **ПАВЛОВИХ** родилися в Тиряві Сільні, повіт Сянік. Прошу голоситися до:
АННИ ГАМУЛЯК,
124 Atwater Ave., Derby, Conn.

ВАСИЛЬ ЛОПУШНЯК пошукує своєї сестри **КАЛИНА РОЛЯ** з дому **ЛОПУШНЯК,** з села Косиприн, повіт Бучач; тепер мабуть находиться десь у Параґваю. Хто про неї знає або вона сама, прошу написати до:
WASYL LOPUSZNIAK,
41 Vanauley Street,
Toronto, Ont., 2 B., Canada

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го БЕРЕЗНЯ 1947 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

9)

ДИСКУСІЇ НАД ЗВІТАМИ.

Другий день нарад був присвячений в цілості дискусії над звітами членів головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, а це: предсідника М. Мурашка, заступників предсідника Г. Германа й Марії Малевич, секретаря Д. Галичина й касієра Р. Слободяна. У дискусії, в якій взяли живу участь всі контрольори та всі радні, обговорено та вияснено цілий ряд важливих справ, заторкнених у звітах поодиноких членів Екзекутиви.

Дискусія над звітом предсідника велась в таких справах: інвестиції Союзового майна, злука запомогових організацій, дім старців, перенесення осідку Союзу до Ню Йорку, або принаймні відкриття канцелярії „Свободи" в Ню Йорку. Дальше порушено справу адміністрації „Свободи". Головні урядники підносили, що „Свобода" повинна мати більше передплатників, більше оголошень та друкарських робіт, а теж подавали свої завваги щодо цього, як повести цього року кампанію за датками на пресовий фонд „Свободи" так, щоб вона була успішнішою ніж минулорічна кампанія.

На порушені тут справи предсідник дав такі пояснення та відповіді. Трудноші в інвестуванні Союзового майна не зменшились по війні, а навпаки, їх тепер чим раз більше зогляду на що раз то нижчі відсотки, які приносять інвестовані гроші.

Виконуючи ухвалу 21. конвенції У. Н. Союзу, Екзекутива Союзу переговорювала зі зарядом Робітничого Союза справу злуки запомогових організацій, та на спільних зборах заявила свою готовість взятись негайно до зреалізування цього важного діла. Такі спільні наради відбудуться знова в короткому часі, так що вже найближча будучність покаже, на скільки ця справа є зрілою для проведення її в життя.

Щодо дому старців, то покищо ми не могли виконати конвенційної ухвали в цій справі, та одначе ми ведемо переговори в дусі цеї ухвали, й сподіємось, що на друге річне засідання зможемо вже прийти з якоюсь конкретною пропозицією.

Для „Свободи" можна б дістати більше оголошень, якщо її канцелярія була б у Ню Йорку. Знов переносити офіс тільки „Свободи" до Ню Йорку, не оплатиться, а щодо перенесення осідку Союзу, то це під теперішню пору не вказане зогляду на надзвичайно високі ціни на бизнесові реальности в Ню Йорку.

Ми могли б дістати більше друкарських робіт, якщо тільки було б на чім та кому їх виконувати. Бо маючи замало робітників у друкарні та перестарілі друкарські машини, ми часто не принимаємо навіть цих замовлень, які тепер приходять.

Кампанія на пресовий фонд „Свободи" принесла вище $8,000, а датки на цей фонд зложили биэько 3,000 членів. Коли мати на увазі всіх передплатників „Свободи", то згадане тут число є зовсім замале, а тому цього року треба нам усім подбати, щоб це число збільшити.

У дискусії над звітом заступника предсідника заторкнено справу спортової акції. Головні урядники хотіли знати, чи й як можна б поширити цю акцію.

Заступник предсідника відповів, що добро дальшого розвитку Союзу вимагає поширення спортової акції, бо вона притягає молодь до організації. Щоб її поширити, то треба повести відповідну пропаганду в цій справі. Треба заохотити молодь до творення Союзових спортових дружин, а опісля піддержати ці дружини матеріяльно. Та якраз у фінансуванні цеї акції ми стрічаємось з трудноцами, бо хоч Екзекутива ставиться прихильно до поширення спортової акції, то одначе фонди, які можна б призначати на цю акцію, є зовсім замалі.

Звіт заступниці предсідника прийнято без дискусії.

У дискусії над звітом секретаря були запити в таких справах: Чому член, обезпечений в клясі Р., як бере обезпечення від припадку, має платити за це обезпечення навіть за попередні роки, та чи не можна б продовжити цього обезпечення від припадку поза 65 літ життя члена? Чи обезпеченеві грамоти, що їх продають банки, є дешевші від грамот різних компаній або запомогових організацій? Яку працю має в плані виконати Культурний Комітет У. Н. Союзу в 1947 році? Які старання робить головна канцелярія, щоб зактивізувати ці відділи, а зокрема малі, що не виказують ніякої активности, та що робиться в цьому напрямі, щоб дістати молодих організаторів і взагалі повести краще організаційне діло, а головно, збільшити нашу організацію новими рядами молодих членів? Скільки членів дістали в минулому році постійні організатори, а скільки всі інші урядники і члени? Чому подається належитість за „Свободу" на грамотах цих членів, що роджені в Америці, та згідно з ухвалою не є обовязані платити й отримувати „Свободу"? Скільки було в минулому році таких членів з кляси Т., що осягнули вік 85, та дістали виплачені грамоти?

Секретар дає на згадані тут запити такі відповіді:

Член, що вже обезпечений якийсь час в класі Р., а бажає обезпечення від припадку, має заплатити за це обезпечення за ввесь час свого дотеперішнього членства в класі Р. тому, бо при грамоті в класі Р. член буде платити за обезпечення від припадку тільки впродовж 20 літ, хоч його умова про подвійне відшкодування останеться в силі аж до 65. року його життя.

Під теперішню пору навіть найбільші асекураційні компанії видають умови про подвійне відшкодування тільки до 65. року життя, а тому і Союз не може обезпечувати від припадку поза цей вік та перебирати на себе такого ризика, яке, після всяких обчислень, вийшло б напевно на шкоду організації.

Банки не маючи й не оплачуючи агентів, можуть в деяких випадках конкурувати з асекураційними компаніями в продажі обезпечення. Та коли, наприклад, ми порівнаємо вкладки банків за дитячі поліси з вкладками У. Н. Союзу теж за дитячі грамоти, то знайдемо, що вкладки нашої організації таки дешевші.

На біжучий 1947 рік, Культурний Комітет У. Н. Союзу має вже намічену відповідну працю. Є в плані видати англійською мовою книжку про Івана Франка, та збірку повістей. Почато теж працю над виданням українсько-англійської граматики.

Не тільки малі, але є певне число й більших відділів, що не виказують ніякої організаційної активности. При цьому є 20 відсотків таких відділів, в котрих членство постійно зменшується. Ці відділи зовсім не реагують на ніякі заклики, відозви, письма. Ми вже нераз звертали увагу цих відділів на те, що допускаючи до постійного зменшування числа їх членів, вони наносять цим необчислиму шкоду для організації, бо підкопують її основи, та одначе наші слова не знаходили в зарядів таких відділів належного розуміння. Направити цей лихий стан таких відділів можуть у багатьох випадках заряди даних відділів, а що вибір заряду залежить від членів відділу, то тільки самі члени можуть подбати, щоб їх відділи знайшлися в рядах активних Союзових відділів.

Упродовж минулого року ми переговорювали з кількома молодими членами, що могли б виконувати організаторську працю, але наші старання були безуспішні. Показалось, що не так справа відповідної заплати за працю, як брак охочих до цього роду праці молодих людей, стоїть на перешкоді її полагоди.

Минулого року прийнято коло 2,300 нових членів, з чого 900 приєднали постійні організатори, а 1,400 всі інші урядники та члени.

Ми подаємо повну вкладку, включаючи теж і належитість за „Свободу", навіть на грамотах таких молодих членів, що не обовязані передплачувати „Свободи" тому, бо цього вимагають постанови статуту організації.

Минулого року було тільки двох таких членів з кляси Т., що осягнули вік 85, та дістали виплачені грамоти.

У дискусії над звітом касієра порушено справу довгу відділу 458 У. Н. Союзу з Гамілтон, Онт., Канада, та взагалі цих усіх інших відділів, що не платять на час своїх вкладок. Дальше заторкнено справу цих Союзових реальностей, що не приносять зисків, справу доплати за цих членів, що колись належали до Згоди Братств в Олифанті, а через злуку стали членами Союзу, справу невиплачених посмертних запомог, що записані на особи в старім краю, та справу депозитів готівки в банках.

У згаданих тут справах касієр дає такі пояснення:

Усі ці відділи, що довгували до каси Союзу з кінцем минулого року, є вичислені в звіті контрольної комісії. З цих відділів усі сплатили вже цього року залеглі довги крім відділу 458, в котрому бувший секретар відділу присвоїв собі членські вкладки й проти якого Союз повзяв відповідні правні кроки. Союз завжди мав і має тепер таких працівників, які дбали про чесне імя організації й які ніколи не сплямили своєї чести привласценням організаційного гроша, що належить до вдів і сирів, а тому подібного випадку, що зайшов тепер у відділі 458, ще не було в Союзі за 53 роки його існування. Як якийсь відділ не присилає тепер начас членських вкладок, то ми висилаємо упімнення не тільки до секретаря, але теж і до предсідника та касієра.

Маємо тепер одну таку реальність, яка не приносить зисків. Ця реальність вимагає тепер значних поправок, і це ми зробимо, а опісля будемо старатись її продати. Бо в теперішнім стані цеї реальності неможливо продати. Маємо теж один такий невеликий моргедж, що може бути загрожений. Під теперішню пору всі моргеджі, без винятку, платять відсотки і сплачують частинно теж і капітал.

Щодо доплати за членів бувшої Згоди Братств, то цих грошей, що ми дістали від цеї організації при злуці, вистарчить ще на 5 років.

Маємо тепер кілька залеглих посмертних виплат по таких членах, яких спадкоємці є поза границями Злучених Держав і Канади. Очевидно, треба числитись з цим, що не всіх спадкоємців можна буде віднайти, бо деякі з них може вже й не жиють, коли мати на увазі ці втрати в українських людях, що були спричинені останньою війною чи навіть теперішнім винищуванням українського населення. Як не можна буде віднайти даного спадкоємця чи спадкоємців, то вказаним є постаратись про назначення адміністратора над спадковою масою.

Союз не вкладає тепер грошей на щадничі конта по банках. Ці гроші, що були ще на щадничих контах, ми вибрали та вложили їх на чекові конта з призначенням на інвестиції. Давніше організації оплачувалось держати гроші на щадничих контах, бо банки платили відповідні відсотки. А що тепер банки не платять взагалі ніяких відсотків від більших сум, то очевидно інтерес організації вимагав, щоб зліквідувати щадничі конта.

На внесення І. Іванчука, поперте І. Романишином, прийнято звіти всіх членів головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, та уділено їм одноголосно вотум довіря.

Третій день нарад головного уряду почався дискусією над звітом контрольної комісії. У цій дискусії забирали слово І. Романишин, Т. Шпікула й М. Давискиба. Були запити в справі невиплачених посмертних запомог, у справі провірки інвестицій контролею, як рівнож у справі будучих інвестицій організації.

Д. Капітула відповідав в імені контрольної комісії, стверджуючи, що справи з виплатою кількох посмертних запомог є не викінчені ізза браку відповідних легальних документів, без яких виплата не може наступити. А щодо інвестицій, то контрольна комісія провірила їх докладно й може ствердити, що вони є роблені згідно з постановами нашого статуту та стейтових законів, що управильнюють інвестиції для цього роду організацій як Союз. Та чи всі інвестиції Союзу, що є тепер першої якості, будуть такими самими й в будуччині, то цього неможливо передбачити.

Звіт контрольної комісії прийнято на внесення І. Романишина, поперте П. Дудою, та уділено одноголосно вотум довіря усім її членам.

На внесення Марії Малевич, поперте Р. Слободяном, рішено одноголосно прийняти без дискусії звіти всіх головних радних, та уділити їм вотум довіря.

У дискусії над звітом ред. „Свободи" д-ра Мишуги взяли участь С. Куропась, І. Романишин, П. Кучма, М. Давискиба, І. Іванчук, Г. Герман, д-р А. Т. Кібзей, Д. Шмагала, Марія Малевич, Олена Штогрин і В. Дідик.

У цій дискусії заторкнено такі справи: Що робить „Свобода" в цьому напрямі, щоб зблизити нових імігрантів до тутешніх американських українців? Чи „Свобода" має можність діставати з достовірних джерел правдиві відомості про відносини в старім краю? Обговорено теж справу доцільности поміщування критики на різні прояви нашого життя, про можливість заведення в „Свободі" окремої колюмни, в якій обговорювано би в приступний спосіб у формі діяльогу різні проблеми, та про справу передачі інформацій про Повстанську Армію.

У згаданих тут справах д-р Мишуга дав такі вияснення:

Зблизити нових українських імігрантів до цих, що живуть в Америці вже десятки літ, забере часу. Нас усіх забрало багато часу, заки ми могли як слід пізнати американське життя, зрозуміти його та пристосуватись до нових обставин, а тепер для цих нових імігрантів це пристосування буде ще трудніше й тяжче тому, бо вони виростали серед інших обставин, серед обставин ненормальних, що їх створив нацизм і большевизм. Тому нам треба бути терпеливими й вирозумілими, а зближення, а з часом і злиття, наступить тоді, коли через виміну думок і пізнання життя вирівнаються ці рівниці в поглядах, які нераз бувають досить різкі.

Ми не можемо ще сказати, що наш часопис має докладні відомості про те все, що діялось на українських землях у часі війни й тепер по війні, бо саме український нарід, на своє нещастя, знаходиться поза залізною куртиною червоної Москви, та все таки можливості отримання вірних вісток є тепер кращі як були вони в часі війни. Бо поза границями залізної куртини знайшлись люди, що були свідками цих звірств, яких допускались нацисти й цих злочинів, які поповнювала Москва впродовж свого 25-літнього кривавого панування на українських землях, і вони тепер мають можність відкрити цю заслону, якою досі були прикриті злочини Берліна й Москви супроти українського народу. І вони їх відкривають теж на сторінках і нашого часопису. Бо наш часопис поміщує усі дійсно важні матеріяли, які ми дістаємо з різних джерел. Це відноситься теж і до відомостей про Повстанську Армію. Тому, як є тут такі одиниці, що знають про цю Армію щось більше, як це ми досі поміщували, то чому вони, замісць нарікати, не напишуть та не подадуть ці важні відомості до „Свободи".

Щодо заведення окремої колюмни в „Свободі", то наш часопис мав давніше таку колюмну і вів її довший час, головно в початках нашого іміграційного життя, коли потреба такої колюмни була конечною. Очевидно, якщо заводити б тепер таку колюмну, то вона мусіла б бути зовсім іншою від цеї давної, значить, вона мала б бути пристосованою до теперішніх життєвих проблем, то одначе з нашим теперішнім малим числом редакційного персоналу, такої колюмни не було б навіть кому вести.

На внесення В. Дідика, поперте П. Кучмою, прийнято звіт редактора „Свободи" та уділено йому одноголосно вотум довіря.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЕЖРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в четвер, 15. травня, в годині 7. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Прксимо всіх членів прийти на збори. — П. Ляхоцький, рек. секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Ми, родина покійного

ТЕОДОРА КУЛЬЧИЦЬКОГО

складаємо щиру подяку членам Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137 У. Н. Союзу, за віддання останньої прислуги. Також щира подяка Кревним і Приятелям за цвіти і за поділення з нами жалобою. Щира подяка нашому Всеч. о. М. Колтуцькому і тим, що несли домовину на вічний спочинок.

Родина.

ТАРЗАН, ч. 1596. Зраллива линва.

Зручно кинув пан джунглів петлю на передні ноги щенюка.

Та несподівано дався чути лоскіт гиляк зпоза прогалини, а водночас носорожець почав бігти на нього.

Вхопивши спису, Тарзан зайняв поставу, щоб стрінути його.

Одначе сильце захопило його одну ногу і так Тарзан упав стрімголов на стежку, якою біг носоріг.